

rejši voli. Za gospodarstvo, ki meri nad 20 orolov njiv, se mora na vsak način pustiti vsaj eden par volov. Izrekla se je na merodajnem mestu tudi želja, da bi se za obdelovanje polja vsaj pustilo več kmetom-sosedom par volov, katere bi lahko skupno porabljali za delo. Govedo mora tehtati vsaj 300 kg. Kdor ima dve ali samo eno kravo, se mu ta naj pusti, zlasti če ni docela pripravna za klanje. Nakupovalci imajo nalog, da se kolikor le mogoče držijo teh navodil in vpoštevajo gospodarske razmere posameznih krajev in posameznih kmetov.

Število živine na Stajerskem po zadnjem štetju od dne 6. maja 1916: mlade živine pod enim letom: 168.618 (pri štetju dne 3. X. 1915 172.086), bikov 21.764 (9194), telic nad 1 letom 92771 (93.728), krav 285.919 (288.944), volov 1- do 2letnih 51.760 (53.139), 2 do 3letnih 43.921, nad 3letnih 67.034 (leta 1915 vseh teh volov skupaj 104.275), svinj pod 3 meseci 293.767, nad 3 meseci 359.856, ovac 90.600, koz 35.483. Vse goveje živine so našteji sedaj 731.737, leta 1915 pa: 721.366. Po načelih, katera si je postavil živinoprometni zavod, se mora oddati 131.748 glav živine iz cele dežele.

Za mesec julij 1916 se je nakazalo Stajerski, da odda za vojaščino in za civilno prebivalstvo vsa skupaj 23.050 glav živine. To je ogromna svota, zato se tudi hudo obduti revizicija. Ne ve se še, če bodejo uslišane prošnje, da se to število zmanjša. Deželni odbor je na vseh merodajnih mestih zastopal stališče, da se ljudstvo ne brani donasati vseh žrtev, ki so potrebne za vojaštvo, toda zahtevamo lahko, da se enakomerno razdeli zahtevano število na vse kronovine in se povsod določi enaka svota. Kakor v zadnjem mesecu, se je tudi za mesec julij razdelilo število na posamezne okraje cele dežele natančno po številu našteje živine.

Kdo dela draginjo?

Če pogledaš v soboto na mariborski trg, imaš priliko, da slišiš zabavljice zoper kmete, češ: Kmet je kriv draginjo, kmet je oderuh itd. Mnogo je v mestu ljudi, ki pravijo: Kmetu vse samo zraste, ima živine, mleka, moke in vsega drugega dovolj, zakaj neki to vse tako drago prodaja. Take in enake ter še mnogo hujše zabavljice slišiš na trgu. Ali pa so se kmetijski pridelki v primeri z industrijskimi izdelki v resnici neprimerno podražili? Ne in nikdar ne! Naslednje številke naj nam pokažejo razliko med podraženjem kmetijskih in industrijskih pridelkov:

A. Kmetijski pridelki: Pšenica (q = 100 kg) pred vojno 21 K, sedaj 36 K, podraženje za 61%; riž q pred vojno 18 K, sedaj 30 K, podraženje za 60%; ječmen q pred vojno 20 K, sedaj 29 K, podraženje za 50%; leča q pred vojno 50 K, sedaj 64 K, podraženje za 20%; belo vino hl pred vojno 52 K, sedaj 180 K, podraženje za 190%; mleko 1 liter pred vojno 28 vin., sedaj 40 vin., podraženje za 42%; smetana pred vojno 1.20 K, sedaj 1.90 K, podraženje za 58%; sir 1 kg pred vojno 70 vin., sedaj 1.20 K, podraženje za 71%; ementalški sir q pred vojno 320—360 K, sedaj 400—500 K, podraženje za 190%; jajca za 2 K pred vojno 25 kosov, sedaj 10 kosov, podraženje za 145%; koleraba kg pred vojno 2—6 v, sedaj 8—10 v, podraženje za 125%; krompir q pred vojno 10—16 K, sedaj 20 K, podraženje za 81%; zelena špinata 1 kg pred vojno 35—46 v, sedaj 100 do 140 vin., podraženje za 196%; govedina q pred vojno 160—180 K, sedaj 540—560 K, podraženje za 221 odst.; teletina 1 kg pred vojno 2.80—3.40 K, sedaj 6.00—7.60 K, podraženje za 119%; svinjina kg pred vojno 1.92—2.20 K, sedaj 4.80—5.00 K, podraženje za

137%; svinjska mast kg pred vojno 1.52—1.68 K, sedaj 9.00 K, podraženje za 500%; goske 1 par pred vojno 16 K, sedaj 38—90 K, podraženje za 137 do 462 odstotkov.

B. Industrijski izdelki: Olje q pred vojno 32—35 K, sedaj 155—185 K, podraženje za 471 odst.; kolomaz q pred vojno 17 K, sedaj 80 K, podraženje za 370%; kmečki voz pred vojno 150 K, sedaj 500 K, podraženje za 526%; superfostat kg pred vojno 48—52 v, sedaj 1.15 K, podraženje za 130%; Tomasova žlindra kg pred vojno 38—43 v, sedaj 94—100 v, podraženje za 136%; premog q pred vojno 2 K, sedaj 3.50 K, podraženje 70%; juta-vreče pred vojno 1.40 K, sedaj 3.50 K, podraženje za 150%; surovo olje za motorje q pred vojno 11.50 K, sedaj 36 K, podraženje za 217%; vazelin za kožo q pred vojno 64 K, sedaj 185 K, podraženje za 289%; modra galica q pred vojno 62 K, sedaj 350—900 K, podraženje za 1311%; žvepleni prah q pred vojno 21 K, sedaj 310 K, podraženje za 1376%; rafija q pred vojno 90 K, sedaj 395 K, podraženje za 358%; prah za pranje q pred vojno 40 K, sedaj 132 K, podraženje za 230%; salame q pred vojno 395 K, sedaj 1010 K, podraženje za 165%; makaroni q pred vojno 76 kron, sedaj 212 K, podraženje za 178%; črnilo pred vojno 30 K, sedaj 72 K, podraženje za 140%; petrolej pred vojno 32 K, sedaj 50 K, podraženje za 64%; milo za pranje pred vojno 69 K, sedaj 345 K, podraženje za 400%; Sihtovo milo pred vojno 74 K, sedaj 345 K, podraženje za 366%; škrob q pred vojno 51 K, sedaj 170 K, podraženje za 233%; kis q pred vojno 94 K, sedaj 250 K, podraženje za 165%; riž q pred vojno 24.50 K, sedaj 270 K, podraženje za 1020%; čaj kg pred vojno 6 K, sedaj 12 K, podraženje za 100%; spagat q pred vojno 322 K, sedaj 780 K, podraženje za 142%; smola q pred vojno 32 K, sedaj 350 K, podraženje za 992%; žvepleni cvet q pred vojno 18 K, sedaj 210 K, podraženje za 1066%; žveplo q pred vojno 22 K, sedaj 230 K, podraženje za 945%.

Posebno močno pa je industrija podražila usnje, podplate, platno, blago za obleke in druge neobhodno potrebne reči. Če primerjamo cene kmetijskih in cene industrijskih izdelkov, oziroma pridelkov, pa vidimo, da so se kmetijski pridelki v ceni povišali samo toliko, kolikor je bilo glede na dražje pridelovalne stroške in vojne razmere neobhodno potrebno. Iz gornje statistike vidimo: 1. da je cena pri žitu poskočila največ za 80%, za mleko in njega izdelka do 93%, za boljše vrste sira do 190%; 2. so poskočile cene v prvi vrsti za one kmetijske pridelke, katerih pridelovanje se je jako podražilo; 3. so najbolj poskočile cene pri živini in mesu, to pa vsled tega, ker primanjkuje krme; 4. da je podraženje mnogih industrijskih predmetov doseglo nad 1000% in to ravno pri mnogih predmetih, ki se tudi v kmetijstvu vedno rabijo.

Vsak dan čitamo, da so razne družbe bogatih tovarnarjev dosegle ogromne dobičke. Tako čitamo, da je ogrska družba usnjarskih tovarnarjev dosegla za leto 1915 čez 8 milijonov kron dobička. Avstrijska montanska družba, ki ima v rokah skoro vso avstrijsko železninarsko industrijo, je dosegla čez 40 milijonov kron dobička. Vprašamo: Zakaj pa tukaj ne poseže vlada vmes in ne določi za nujno potrebne predmete najvišjih cen? Vsak dan čitamo tudi o novih milijonarjih, o novih bogataših. Nepravno je v Mariboru opustil nek manufakturni trgovec svojo trgovino in je prišel udobno zasebno življenje. Znanec, ki je dobro poučen o njegovih razmerah, nam je rekel, da ima ta trgovec, ki je pred 25 leti prišel trgovino kot ubog trgovski pomočnik, danes premoženja do 400.000 K. Ali je kak kmet že kedaj s samim kmetijstvom tako obogatel? Vse trgovine so svoje blago

žilo na tisoče drugih Bolgarov, ki so se nato zares združili z rimsko cerkvijo, ko jim je poprej papež Pij IX. vstregel nekaterim željam. Toda ta veselje pojav gibanja je ruska politika prav kmalu v kali zadušila. Število z Rimom združenih Bolgarov je padlo od 60.000 na 4000. Tudi v desetletjih, ki so nato sledila, ni moglo priti versko gibanje v Bolgariji do nobene pravega uspeha.

Velik preobrat v tem oziru je prineslo l. 1909, ko je izbruhnila na Balkanu vojska in ko je s tem izgubila Rusija svoj vpliv na Balkanu. Večji del bolgarskega naroda je prišel do prepričanja, da zasleduje ruska politika pod pretežno razkolništva lastne, ne pa bolgarske koristi. Prijateljstvo in ljubezen bolgarskega naroda do Rusije je vidno ginjevalo od dne do dne. Iz tisoč in tisoč grl so se slišali kliči: Proč od Rusije, nazaj k Rimu! Najodličnejši bolgarski krogi, vstevši duhovščino, so z veseljem pozdravljali ta preobrat in so se pridružili deloma temu gibanju. Ruske grožnje so sicer prav kmalu splasile bolgarsko duhovščino, ki je nato odrekla svojo nadaljno udeležbo na tem gibanju, toda to dejstvo se ni moglo ustaviti gibanja za združenje. Gibanje je naraščalo sicer počasi, toda stalno in vedno bolj.

Pravi povod k temu gibanju so pa dali lepi vzgledi misijonarjev in redovnic-usmiljenk. Za časa balkanske vojske, ko so Bolgarijo na tako nelep način zapustile njene zaveznice, so misijonarji in redovnice-usmiljenke storile vse, da olajšajo breme tako hudotvornega bolgarskega naroda. Njihova požrtvovalnost, ki je objemala z enako ljubeznijo vse brez razločka na veroizpovedanje, je obrodila najlepše sadove.

Ko so se po končani balkanski vojski vračale nazaj v avstrijsko domovino katoliške redovnice-usmiljenke slovanske narodnosti, ki so stregle na bojiščih in v bolnišnicah ranjenim bolgarskim vojakom, so se poslovili od njih na sofijskem kolodvoru najvišji bolgarski dostojanstveniki, na čelu jim bolgarska carica Eleonora. Zasolžela je, ko se je poslovila od sester-usmiljenk in opetovano je zagotavljala, da je njena najsrčnejša želja, videti v bolgarskih bolnišnicah in vzgojevalnih zavodih kar največ katoliških redovnic.

Katoliški misijonarji bi nam mogli dosti povedati, kako zelo si želijo priprosti, toda pobožni Bolgari se zopet združiti s katoliško cerkvijo. Umevno, da se nasprotniki tega gibanja poslužujejo vseh mogočih sredstev, da bi zanesli v bolgarski narod srd, sovraštvo in stud do Rima.

K tem nasprotnikom se tudi mora prištevati velik del razkolniške bolgarske duhovščine, ki se nahaja večinoma na prav nizki stopnji izobrazbe. Da, del te duhovščine, podkupljen in zaslepljen z rublji ruskega sv. sinoda, se krčevito upira združenju z Rimom. Kako je znala ruska politika od pričetka sedajne svetovne vojske vporabljati vsa sredstva, da bi pridobila Bolgarijo v političnem in tudi v cerkvenem oziru popolnoma za se, kaže sledeči slučaj:

Tik palače ruskega poslanika v Sofiji so zgradili rusko pravoslavno cerkev. Kp je bila cerkev dograjena in jo je bilo treba posvetiti, je poveril to nalogo ruski sv. sinod razkolniškemu bolgarskemu patriarhu v Sofiji, da opravi v imenu Rusije slavnostne cerkvene obrede posvečenja. S tem činom je Rusija pripoznala samostojnost in enakovrednost bol-

garske cerkve, katero je pred 40 leti izobčil carigradski grški patriarh iz pravoslavne cerkve. Kar se torej v teku 40 let na nobeden način ni moglo doseči, se je sedaj za časa svetovne vojske brez vsake prošnje prav lahko doseglo.

Sofijski patriarh Jožef II. (umrl dne 3. julija 1915) se je v posebni zahvalni brzojavki kar najpričneje zahvalil ruskomu carju Nikolaju II. za to milost. Bil je sedaj prepričan, da bo tudi carigradski grški patriarh pripoznal samostojnost in enakopravnost bolgarske cerkve. Zdaj pa, ko je Bolgarija prekinila vse zveze z Rusijo, bo prišla bržčas tudi bolgarska razkolniška duhovščina do prepričanja, da bo morala začeti čutiti in delati z bolgarskim ljudstvom.

Nadalje se mora povdarjati, da ne vživa nikjer na Balkanu katoliška cerkev toliko ugodnosti, kakor v Bolgariji. Čeprav velja pravoslavna vera za državno vero, vživajo vendar vsa druga veroizpovedanja popolno prostost in se smejo neovirano razvijati. In zlasti čislajo pravoslavni Bolgari svoje katoliške Bolgare tako zelo, da se smatrajo za njihove prave brate, dočim smatrajo druga veroizpovedanja za tuja. Sedanja bolgarska vlada podpira v vsem katoliške interese. Tako n. pr. podpira bolgarska vlada redno duhovniška semenišča in druge katoliške zavode. Katoliški duhovniki so v Bolgariji vojaške službe prosti, dobivajo od države redno plačo in imajo prosto vožnjo po železnicah. Vse cerkvene katoliške procesije se vrše javno in v najlepšem redu, ne da bi jih kdo motil. Še celo bolgarski razkolniki se jih vdeležujejo v zelo obilnem številu.

Kak ugled vživajo pri razkolniških Bolgarjih

Mlinar in kmet.

Iz Murskega polja se nam piše: Med istimi, ki ne delajo vse, kakor je prav, so tudi nekateri mlinarji. Za plačilo si namreč mnogokrat vzamejo veliko več, kakor bi si smeli. Jaz sem n. pr. dal v mlin 60 kg pšenice, a dobil sem nazaj samo 35 kg moke z otrobi. In kako slaba je bila moka! Tudi v drugih krajih je menda tako. Ko sem se pri mlinarju pritožil, da mi je dal premalo in preslabo moko, mi je odgovoril: „Kaj boš godrnjal. Če ti ni prav, pa pelji drugam.“ Sicer pa ima sedaj vsak delavec večjo plačo, zakaj bi si torej mlinar ne smel večje merice vzeti. Vprašam vas, g. urednik, ali je tako postopanje pravično in ali odgovarja postavnim odredbam o zmletju žita?

Odgovor: Tako ravnanje ne odgovarja postavnim odredbam. Po vladni odredbi si mlinar ne sme vzeti za plačilo zmletja ne žita in ne moke, ampak le denar in sicer: Za 100 kg pšenice 2 K 80 v, ječmena ali rži 2 K 50 v in koruze 2 K 60 v. Moke in otrobov pa mora dati sledeče množine: za pšenico in rž 80% moke in 16—17% otrobov, za ječmen in koruzo 75% moke in 21% otrobov; 3—4 kg pa se računa za razprašenje. Glavno torej je, da kmet, ko pelje zrno v mlin, isto poprej stehta, seveda najbolje v pričo mlinarja. In ko odvzame moko, se tudi naj prej prepriča, ali je toliko moke, oziroma otrobov, kakor mu jih gre po gornjem ključu. Sicer pa mislimo, da se večina mlinarjev itak drži vladnih odredb, ker so kazni za enake prestopke zelo ostre. V mariborskem okraju je oblast n. pr. pred tedni zaplenila nekemu mlinarju 6000 kg žita, ki ga je imel odveč v mlinu, in ni vedel dati natančnega odgovora, odkod da ga ima!

Škropljenje in žveplanje.

Sedaj, ko je trta odcvetela, je prav prikladen čas za tretje škropljenje in žveplanje. Kdor je približno pred tremi tedni škropil v drugič, ta naj poškropi sedaj trte v tretjič. Tega škropljenja se ne sme odlašati, kajti peronospora se je že povsod prikazala in če po sedanjem vročem vremenu nastane nekaj dežja, se zna bolezen prav hitro in opasno razširiti.

Posebno pozornost je pri tem škropljenju obrabčati na grozdje, ki ga bolezen v tem času najraje napade. Zato ga je sedaj treba prav temeljito poškopiti.

Za tretje škropljenje trt je treba vzeti galico malo močnejšo in sicer ¼ kg galice, ¼ kg galuna in 1 kg apna na 100 litrov vode.

Kdor ima galice več na razpolago, vzame lahko galice in galuna po 1 kg, apna pa 2 kg na 100 l vode; več galice ali galuna jemati je potratno.

Kakor smo čuli, je graška zveza gospodarskih zadrug že dobila večjo množino žvepla.

Vinogradniki, ki so žveplo prejeli, naj tedaj z njim takoj grozdje na fino potrosijo. To žveplanje se pa mora vršiti ob lepem, vročem in suhem vremenu, sicer nič ne zaleže. Kdor žvepla ni dobil ali če je vreme oblačno in hladno in žveplanje nemogoče, ta

garske cerkve, katero je pred 40 leti izobčil carigradski grški patriarh iz pravoslavne cerkve. Kar se torej v teku 40 let na nobeden način ni moglo doseči, se je sedaj za časa svetovne vojske brez vsake prošnje prav lahko doseglo.

Sofijski patriarh Jožef II. (umrl dne 3. julija 1915) se je v posebni zahvalni brzojavki kar najpričneje zahvalil ruskomu carju Nikolaju II. za to milost. Bil je sedaj prepričan, da bo tudi carigradski grški patriarh pripoznal samostojnost in enakopravnost bolgarske cerkve. Zdaj pa, ko je Bolgarija prekinila vse zveze z Rusijo, bo prišla bržčas tudi bolgarska razkolniška duhovščina do prepričanja, da bo morala začeti čutiti in delati z bolgarskim ljudstvom.

Nadalje se mora povdarjati, da ne vživa nikjer na Balkanu katoliška cerkev toliko ugodnosti, kakor v Bolgariji. Čeprav velja pravoslavna vera za državno vero, vživajo vendar vsa druga veroizpovedanja popolno prostost in se smejo neovirano razvijati. In zlasti čislajo pravoslavni Bolgari svoje katoliške Bolgare tako zelo, da se smatrajo za njihove prave brate, dočim smatrajo druga veroizpovedanja za tuja. Sedanja bolgarska vlada podpira v vsem katoliške interese. Tako n. pr. podpira bolgarska vlada redno duhovniška semenišča in druge katoliške zavode. Katoliški duhovniki so v Bolgariji vojaške službe prosti, dobivajo od države redno plačo in imajo prosto vožnjo po železnicah. Vse cerkvene katoliške procesije se vrše javno in v najlepšem redu, ne da bi jih kdo motil. Še celo bolgarski razkolniki se jih vdeležujejo v zelo obilnem številu.

Kak ugled vživajo pri razkolniških Bolgarjih